

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК— АСОСИЙ ШИОРИМИЗ

• Тошкент—мамлакатга ТЕМИР ЙЎЛДА ИШ ҚИЗГИН

БУГУН

Тошкент темир йўли бошқармасининг бир қатор станцияларидан мамлакатимизнинг турли шаҳарларига бир неча юз тонна карам жўнатилди.

Шу кунларда сабзавотнинг бу турини дўстлар адресига етказиб бериш қизгин тус олган. Темир йўл бошқармаси юз ташкилотнинг ижтимоий-экономисти Сабур Далақовани аниқ шу ҳақда қўйиладиган маълумот қилди.

— Пойтахт областининг хўжалиқларида еттиштирилган карам бепарвона-Батайнинг турли шаҳарларига етказиб бериш ишлари қизиб кетди. Бағирларга Москва, Ленинград шаҳарлари, Байкал-Амур магистралли трассасидagi посёлкалар, Ушар Шарқ ўлкаси шаҳарларининг номи ёзилган. Ҳар кун 150 вагон карам жўнатилди.

Болтиқбўйи кўриги учун

Ҳар йили Калининград шаҳрида бадий ҳаваскор раъссомлар ва ҳақиқий санъат усталарининг асарлари кўргазмаларини ташкил этиб туриш анъанасига айлалган. Бу йилги кўрик «Болтиқ» пинори остида ўтказилди. Ўзбекистоннинг барча областларида ижод қилаётган ҳаваскорлар асарлари ҳам тақдир қилинган.

Яқинда республика бадий ҳаваскорлиги уш Болтиқ бўйидаги ана шу шаҳарга Ўзбекистон раъссомлари ва ҳақиқий санъат усталарининг жуда кўп асарларини юборди. 80 муаллифнинг 120 асари у ерда кўргазма қилинган бўлиди.

Ишчи М. Алвиевнинг «Фаровон ҳаёт», «Революцион комитет секретари», «Халқ ўймакор устаси Қодиржон Хайдаров» картиналари ва ҳақиқий раъссом Х. Ботутовнинг «Охун» картинаси ҳам кўргазма қилинган. Бу кўргазма ўзининг рангбаранг мавзуси, томошабин диққатини жалб этадиган юзбояли картиналари билан Болтиқ бўйидаги санъат ошқори бўлиб кетди.

Тошкент металл қайта ишлаш бирлашмаси коллектив аҳолининг истеъмол буюмларига бўлган талабини қондириш йўлида сиққиданган меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: корхонанинг пардозчи раъссом коммунист меҳнат эрб. дори Базира Шоҳамедова, у смена тошқирларини мунтазам ортири билан сифатли адо этмоқда.

• Қурилиш майдонларида Фойдаланишга топширилди

Пойтахтимизнинг Со- бир Раҳимов районидagi Никоз кўчасида барпо этилаётган кўп блокли муҳташам туқ- қиз қаватли уй-жой би- носининг 36 квартирали дастлабки блоки

БУГУН

Фойдаланишга топши- рилди. Ушбу уй-жой би- ноти қурилишида иш олиб бораётган Тошкент қурилиш Бош бошқар- масига қарашли 2-уй- созлик комбинати 4- қурилиш бошқармаси- нинг бинокорлари наз- батдаги блокларни ҳам тез орада фойдаланишга топшириш учун икки сменада жонбозлик би- нари олиб боришля- ти.

Комбинатга қарашли 3-монтеж бошқармаси- нинг монтежчилари ҳар бири 36 квартирали ана иккита блокда ҳам оралик деворлар, панел- ларни монтеж қилиш ишларини тугаллаб, пар- дозчиларга иш фронти яратиб беришди. Ком- бинатнинг 2-пардоз иш- лари бошқармаси жило-

корлари барча қава- тларда бўёқчилик, су- воқчилик, линолиум ё- қиш ишларини амалга оширишмоқда.

Тошкент давлат уни- верситети профессор ва ўқитувчилари учун мўл- жалланган ушбу уй-жой биносининг дастлабки қаватига кўпбл мада- ний-маиший хизмат об- ъектлари, аэрофлот кас- саси жойлашган. Бу бинони қурувчилар 3- кварталда барча ком- плекси билан ишга ту- ширинишга аҳд қилишган.

Янги мактаб комплекси

Тошкент қурилиш Бош бошқармасига қарашли 12-қурилиш трести 49- бошқармасининг бунёд- корлари пойтахтимиз- нинг Назарбек кўчасида 1176 ўринли янги мак- таб биноси қурилишни аяқ олдирди. Ушбу бинода табиий оғтадан зарар қўрган Назарбек посёлкаси аҳолиси фар- зандалари таълим олади.

Қурувчилар ушбу мак- таб комплексини тезроқ

ишга тушириш учун қу- рилиш ишларини наму- нали ташкил этишга, ҳар дақиқа иш вақтидан унумли фойдаланишга аҳамият беришляти. Би- ноқорлик материаллари, колонна ва ригеллар, девор панеллари, обу- кта узлуқсиз етказиб бериляти.

Бошқарма қурувчилари план бўйича шу йилнинг 4-кварталда фойдала- нишга топширилиши ло- зим бўлган мактаб ком- плексида иш қўлмал- лари жуда катта бўлишига қарамай, уни муддатидан илгари ишга туши- риш режаларини бел- гилашляти. Мактаб за- монавий лойиҳа асосида қуриляти. Шунинг учун ҳам унда спорт иншоот- лари, лаборатория ва фан кабинетлари, ошхо- на ва мажлис залли каби ёрдамчи иншоот- лар ҳам комплекс ра- вишида қуришмоқда.

ОБ-ҲАВО ВА САЛОМАТЛИК

Шу кеча қунауда Тошкентда ҳаво юқори босими бўлади. Атмос- фера босими ва ҳаво- нинг исқийи намлиги деярли ўзгармайди. Ҳа- во кам бўлулти, шарқ- нинг секундида 2-3 метр тезликда шабада эсади. Ҳарорат кечала- ри 15-18, қунаудалари 30-32 даражада исқий бўлади.

Н. А. Семашко ном- ли курортлоғия ва фи- зиотерапия илмий-тад- қиқ институтини мута- хассисларининг фикри- ча, ҳавонинг исқийи бо- рилиш кўпчилиги бемор- ларни безовта қилмайд. Шу тўғрйли дори-дар- монлар қабул қилишни камайтириш тавсия қи- линади.

3. МАҲМАТИЛЛАЕВ, А. АЛИМОВ.

ХАЛҚАРО ЯРМАРКАДА КЎРСАТИЛАДИ

Тошкентлик Темир- уҳ номдаги кўйроқ- қон- лар—Темир, Тўлаған- ой ва Зумрад Тур- киянинг Измир шаҳри- да очилаётган Халқ- аро выставкага намо- нини эштириш учун ю- бо- рилди. Фабрика кол- лектив ҳозирги пайт- да богча ёниди ва ки- чик ёшдаги болалар учун турли хил ўйин- чоқлар ишлаб чиқар- моқда. Бу ўйинчоқлар полистилен, полисти- рол, плёнка, дуҳоба, сутғий мўйна, кайро- н толаридан тайовил- ва бейприш қилиб тай- вилмоқда. Шунинг билан Халқ- аро выставка, болалар- нинг ҳаёти ва тафак- курий бийотидаги бундай ўйинчоқлар маъму ва сифат жи- ҳатидан доимо яхши баҳолаиб келмоқда.

Миразиз Мирахмедов 11 йилдан бери Оқуёбо- бов номи беш йиллик фабрикасида биқчи- чили нақсини адолаб келаяпти. Ишлаб чиқ- ариш тошқирларини ортири билан адо этаётган бу ишчан йиғит коллектив хуриятини қозонмоқ- да.

СУРАТДА: М. Мирахмедов.

Х. Мирзааримов фотоси.

КУЧ-ҒАЙРАТНИ БИРЛАШТИРИБ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, СССР химия сановати министрилик ҳамда республика Олий ва махсус ўрта таълим министрлиги ўн би- ринчи беш йилликда химия ва химия тех- нологияси соҳасини ҳамкорлиқни ривож- лантириш тўғрисида шартнома тугаллаб, шартнома биргаликда йиғирмадан кўпроқ илмий ечимлар тайёр- лашни кўзда тутди. Уларни амалга оши- ришда Ўзбекистон академиясининг инсти- тутлари ҳамда олий

ўқув юрларининг тал- қиқотчилари билан бирига химия соҳасидаги бир қанча марказий илмий-тадқиқот ва ло- хирис комплекслари ўнг, янги кам заҳар- ли дефолант модда- лар, сифати яхшиллан- ган апагат иш олин- сани ишлаб чиқмоқда- лар. Химия корхона- ларининг чиқтирлар- дан, жумладан био- корлик материаллари сановатида фосфогипс- ларни янада тўлароқ фойдаланиш, ўсимлик- ларни ҳимоя қилиш биологик методларини кенгайтириш, бегона

трукторлар ва лойиҳа- чилар ишчилар билан бирига юксак даражада концентралланган аи- хлорис комплекслари ўнг, янги кам заҳар- ли дефолант модда- лар, сифати яхшиллан- ган апагат иш олин- сани ишлаб чиқмоқда- лар. Химия корхона- ларининг чиқтирлар- дан, жумладан био- корлик материаллари сановатида фосфогипс- ларни янада тўлароқ фойдаланиш, ўсимлик- ларни ҳимоя қилиш биологик методларини кенгайтириш, бегона

ўтлар ва экин зарар- қилчиларига қарши янги таъсирли кураш воситаларини яратиш имкониятлари талқин этилмоқда.

Ҳозир Ўзбекистон Фанлар академияси- нинг доклевтивлари республика ва мамла- катдаги тармоқ илмий- тадқиқот институтлари ва олий ўқув юр- лари билан, идоралар ва корхоналар билан бир- галикдаги ишлан- тириш ривожланти- риш, иқидий ҳамкор- лик қилиш тўғрисида 200 тадан кўп шарт- нома тугалган. (ЎЗАТГ).

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

ПРОГРЕССИВ ТЕХНОЛОГИЯ БУЙИЧА

«Наманганводств о й» трестининг қурувчи- лари Катта Наманган ка- нали иқикчи наватини қуришда ётқизилган бе- тонга ишлов бериш ян- ги методини қўллади- лар. Маълумки, очик ҳавода ётқизилган бе- тон қоршанининг на- ми тасуғуни кетди ва бунинг натижасида ин- шотнинг пиқиклиги па- саяди. Бунга йўл қўй- маслик учун, бетонга бир неча бор сув селип турилади. Бу ишни ба- жариш анча вақтин олади. Канал ишбилқиларини на- малаб туриш эса бу- ндан ҳам қийинроқ.

Республика «Ўзорг- техводстрой» трести ян- ги техникани жорий этиш бўлимининг мута- хассислари мамлакат олимлари ишлаб чиқар- янги технологияни қўл- лашда гидроиншоот ку- рувчиларига адром бери- дилар. Одатдаги пурка- ги адром билан на- муш бетон юзига сув дисперсион бўёқ қатла- ми югуртирилади. Хи- мия заводларида эса бундай бўёқ қўллаб ишлаб чиқарилмоқда. Натижада бетон юзига до- хосил бўлган парда ма- териалдаги намлиқни у лойиҳадаги пиқиклиқа эришганига қадар са- калаб туради. Сермехнат иш анча осонлашади ва ҳар квадрат метрга 58 тиндан пул тежаш мумкин бўлади.

САЛОМАТЛИК КОМПЛЕКСИ

Зомин район мар- казида очилган янги ме- дицина комплекси рай- он меҳнатчилари са- ломатлигини муҳофаза қилишни анча яхши- леди. Республика Қишлоқ қурилиш министрли- га қарашли 71-механи- зацияланган кўча ко- лонна қурувчилари бу ерда район касалхона- сининг корпусларини ва ҳар юз 500 бемор- ни қабул қилишга мўл- жалланган поликлини- кани, бир қанча ёрдам- чи биносини қури- дилар. Зомин даволаш марказий кўп профи- ли бўлиб, ахши жиҳоз- ланган лабораториялар ва процедура кабинет- ларига эга. Касалхона хузурида су ва бал- чик билан даволаш таш- кил этилган.

АНДИЖОНЛИКЛАР УЧУН АВТОМОБИЛЛАР

«Богшамол» дам олиш зонасида ёш ан- дижонликлар учун ав- томобил мактаби очил- ди. Бу ерда болалар автотехника фойдала- нишга топширилади. Автотехника машина паркида ўйнаб ётқизил- ган «Богшамол» Р. в. келасларда ва само- катлар бор. Автомобил- шаҳарчиларни ишлай- диган светофорлари ва йўл белгилари тўла комплекти бўлган автотех- ника зонасида устунасига ва қўндалангига кесиб ўта- ди. Шаҳарча болалар учун унгуллий ўйинлар ва кўча ҳаракати ко- лонналарини ўрганадиган яхши мактаб бўлиб қо- лади. Учинчи беш йил- лик мейдонда Анди- жон областида саккам 140 тага яқин автотех- нарча ва мотомобил- чалар қурилди. Шу беш йиллик охирига уларнинг сонини икки ба- равар қўлабди. (ЎЗАТГ).

Экспонатлар ҳикоя қилади

БУГУН

Ўзбекистон Халқ хў- жалиги юзқилари вис- тависига матбуот бў- лимини янги экспонатлар билан қайта очилди.

Бу бўлимда проле- тариат улуғ доҳиса В. И. Ленин тўла тан- ланган асарларининг фотоб тилидаги наشري, ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Кичик ери», «Кў- рик», «Тиликани» асарлари кўзга қўри- нарли жойларга қў-

йилган.

Шу нарсалар қўзғай- тилишида, Совет ҳо- кимати йилларида Ўзбекистонда К. Маркс, Ф. Энгельс ва В. И. Ленин асарлари 640 марта тўққиз ми- ллионга яқин нусхада нашр этилди. Шу жум- ладан, бу асарлар ўз- бек тилида 429 нумда, 7,5 миллион нусхада чоп этилди.

Бундан ташқари матбуот бўлимида шу йилнинг ўзига нашр этилган 150 дан зиёд

лиги китоб намоишга қўйилган.

Ҳозир республика- мида 75 нумда жу- рнал, 262 нумда газета бир галининг ўзига 6 миллиондан зиёд нус- хада нашр этилмоқда. Бу рақамларни тақ- қослаш учун миқсол келтириш мумкин. 1924 йилда Ўзбеки- онда 193 нумда 0,7 миллион нусха китоб нашр этилган бўлса, бу йил 522 нумдаги китоб 40 миллион нус- хала нашр этилади.

XVII ҶАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ VII СЕССИЯСИНИ ҶАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қарор қилди:

XVII Ҷақирйқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг VII сессияси 1981 йил 25 июнда Ҷақирйқсини.

Шаҳар Совети муҳокамасига қуйидаги ма- салалар кирилинди:

1. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Ком- партиясининг XX съезди талаблари асосида уй-жой ҳамда социал-маданий-маиший объект- ларни комплекс равишда қуриш суръатини олириш ва сифатини яхшилаш тадбирлари тўғрисида.

2. СССР Олий Совети Президиумининг «Сайловчилар нақазлари билан ишлаш

ташқил этиш тўғрисида»ги Фармони талаб- лари асосида СССР Олий Совети, Ўзбеки- стон ССР Олий Совети депутатлари ва халқ депутатлари шаҳар Совети депутатлари то- моидан сайловчилар нақазларининг бажари- лиши юзасидан амалга оширилган ишлар тўғрисида ахборот.

3. Шаҳар Совети депутатларининг ўз ва- қолатларини, Совет ва унинг органлари томо- нидан берилган тошқирларини қандай баъа- раётганликлари тўғрисида ахборот.

Ижроия комитет раиси В. О. КОЗИМОВ.

Ижроия комитет секретари М. М. МАРТЯНОВА.

а. 1975 йилги фожиа- ли воқеалар—Муҳибур Раҳмоннинг ўлдирли- ши ва шундан кейин реакция авгиға чиқishi Бангладешнинг олға то- мон қилаётган ҳара- катга тўқилиш қилди. Мамлакатда харбий хо- лат жорий этилди, та- раққийлар ва демо- кратик кучлар жуда шайфасиз жабр-зулмга дучор бўлди. Ҳокимият харбийлар қўлига ўтди. Бироқ кейинги йиллар да оппозициячи кучлар- нинг қисуди билан маъ- мурият режими бир- мунча либераллашди. 1978 йил июнида президент сайловга ўт- қазилди. Унда Зиёур Раҳмон галабга қозон- ди. Шундан кейин харбий ҳокимият бекор қилинди. 3. Раҳмон ҳукумати қўлини миқнатдорчилик билан қабул қилган

атларини химоя қилди. Мамлакатда ер иско- ти ўтказилмади. Меҳ- натга лавқати жами аҳолининг ундан бир қисмига яқини ишдан мажмур этилди, милли- он-миллион кишилар қоч, ночор ҳаёт кечир- моқдалар. Бангладеш- нинг тақши сисбатига харб давлатлари билан Хитой кучли таъсир ўт- қазмоқда. Реакцион кучлар Советларга қар- ши кампанияни аяқ ол- дирдилар. Ахшо мана шундай шароитда ҳам СССР Бангладеш билан ҳамкорлиқни ривожлан- тиришга ҳаракат қила- верди. Натижада шу йилнинг феврал ойида Совет—Бангладеш сав- до ва иқтисодий алоқала- рини янада ривожлан- тиришни кўзда тутди- ган хужжатлар имзо- ланди.

3. Раҳмон ўлдирил- [ТАСС].

гандан кейин Банг- ладешда вазият баттар қийинлашди. Ҳозир мамлакатнинг миллий муқабиллигини химоя қилиш энг муҳим ва- зифа бўлиб турибди. Бангладеш Коммуни- стик партияси ва бошқа бир қанча сисий пар- тиялар биргаликда баъ- нот эълон қилиб, халқ- ни республика суверен- итини ва муқабиллигини химоя қилиш учун бири- ликли муқабиллашга ҳақирдилар. Чит- тагондаги харбий исён ва президент З. Раҳмон- нинг ўлдирлиши нати- жасида ҳукумат қалъа- вазиятда ҳам иқик ҳам ташқи реакция фойда- ланиб қолиши мумкин, деб ўқтирилади. Баё- нотда.

В. КАШИРОВ. [ТАСС].

ШАРҲЧИ САТРАЛАРИ

30 май кунин Банг- ладеш Халқ Республика- сининг энг катта порт шаҳри-Читтагонда мам- лакат президенти Зиёур Раҳмон ўлдирилди. Ге- нерал-майор Аҳмад Манзур бошчилигида ҳукуматга қарши ҳара- кат қилган фитна кат- нашчилари аэропорти- ни, денгиз порти ва радио- станцияни босиб олиб, «революцион кенгаш» тузилганини эълон қи- лдилар. Ишчилар назо- ратига ўтган Читтагон радиоси шу заҳотиёқ «З. Раҳмоннинг ўлими- дан кейин Бангладеш ҳукумати ҳокимиятга қарши ҳаракат қилишга ҳақирди» деб таъкидлади у.

Мамлакатда фақу- лода ҳолат эълон қи- линди, Дакка ва бошқа шартноманинг амал қи- лиши тўхтади, деб ҳабар қилди.

Конституцияга муво- фиқ республикадаги олий ҳокимият, вице- президент Абдус Сат- тор қўлига ўтди. Унинг қарорига бийоан исён- чиларга қарши ҳукумат қўшинлари юборилди. Абдус Саттор аҳолини оқсийишга ва тартиб сақлашга ҳақирди. Мам- лакатнинг тақши сисба- тиди ҳеч қандай ўзга- риш рўй бормади ва чет давлатлар билан тузилган ҳамма битим- лар ўз кўчида қолади, деб таъкидлади у.

Мамлакатда фақу- лода ҳолат эълон қи- линди, Дакка ва бошқа йирик шаҳарларда ко- мандантлик соати жо- рий этилди. Асосий сисбий партияларнинг раҳбарлари маъмурият- ни қўллаб-қувватлаш- ларини билдирдилар. 1 июни кунин ҳукумат қў- шинлари Читтагонини ишғол қилди. Ҳукумат- га қарши исён бошлиғи А. Манзур қамолқа- олинди, шаҳардаги ҳа- ёт нормаллашди.

Даккадан олинган ха- барларга қараганда 2 июнь тунда соқиклик қилиб бораётган сол- датлар томонидан отиб ташланган исёнчилар бошлиғи А. Манзур ўзининг хитойпарастлик қайфиятлари билан машҳур бўлган «Турба

Бангладеш муваффақиятсиз чиққан исёндан кейин

Бангладеш самъабди да- лел атилган террорчи маопаараст партия фит- нага дахлдор эди. Чит- тагон исён қилиш жо- йи сифатида танлаб олинганлиги бежиз эмас: унинг атрофида- ги районларда пекин- параст сепаратчилар- нинг қуроли отрядла- ри изғиб юрибди. Хин- дустонда «Стейтсмен» газетаси ўқитиб ёзган- дек, мамлакатнинг сисбий йўлини ўзгарти- ришдан ва унинг Хин- дустон билан дўстона алоқаларига путур ет- қазидиган манфаддор бўлган кучлар фитначи- ларга далла бериб тур- дилар.

Давлат тўнтаршига

уринишдан бир неча кун аввал Бангладешда- ги «Муқтибани» газе- таси Хитой Бангладешга қарши қўпурчилик ишларини қучайтириб юборганлиги тўғрисида мақола босиб чиқар- ганлиги диққатга сазо- вордир. Газетанинг ўқ- тиришча, Пекин Банг- ладеш территориясида, шунингдек Хиндустон- нинг шимолий-шарқий шатларидега қўйроқ «муқтибани» да- лел атилган террорчи маопаараст партия фит- нага дахлдор эди. Чит- тагон исён қилиш жо- йи сифатида танлаб олинганлиги бежиз эмас: унинг атрофида- ги районларда пекин- параст сепаратчилар- нинг қуроли отрядла- ри изғиб юрибди. Хин- дустонда «Стейтсмен» газетаси ўқитиб ёзган- дек, мамлакатнинг сисбий йўлини ўзгарти- ришдан ва унинг Хин- дустон билан дўстона алоқаларига путур ет- қазидиган манфаддор бўлган кучлар фитначи- ларга далла бериб тур- дилар.

Давлат тўнтаршига

тани белгилаб турибди, Хитойдаги география хариталарида Бангладеш ХХР территориясини ран- гига бўёб қўйилган. Ав- вал бошда пекинлик ге- момоничлар муқабил давлатнинг вужудга ке- лишига хар томонлама тўқилиш қилдилар, ке- йинчалик эса у ердаги ҳокимият тепасига ўз гунашталарини чиқариб қўйишга уриндилар, деб ўқитишди «Муқтибани» газетаси.

Шу йил март ойида Бангладеш Халқ Респу- бликаси 10 муқабилли- ниш олинди. Миллий раҳ- бар Муҳибур Раҳмон бошчилигидаги мамла- катнинг биринчи ҳуку-

бери «МТЗ — 80Х» трактори синонним сифатли ўзтақшига иштибли, коллективда омуру қозонилган.

Мастер билан Я.ў.ўқалар ҳудудларини қонвейернинг боши қисмига етиб келди.

Ўқюралди юк қранчиллаб, сенин оямилетган қонвейерга янги бери тракторин қўйдим.

Бу ерда меҳнат қилган қўли гул иштилар уни қисқа муҳлатда «зангори кема»ларини «оқиллаб» юрдилар аямат «ўқула»отга айлантирадилар.

Ғ. РАЗЗОВҚОВ,
СССР 50 йиллиқ номли Тошкент трактор заводидаги ишчи си.

«Хайтарма» ансамблининг республикада яхши билинади. Коллектив ижорисидagi ранг-баранг куй ва қўшиқлар санъат ихлосмандлигига замиш бахш этади.
СУРАТДА: «Хайтарма» ансамбли ижорисидagi «Кузалар билан рақс».

3. Шерфиддинова фотоси.

„Гулсара“ яна саҳнада

30-йилларда «Гулсара» спектаклига паранжи билан кирган аёллар Гулсаранинг жаҳолати қарши курашда қўратган жасоратидан ниҳоятда руҳанинг ўз паранжидан ташлаб кетган эканлар. Уш айлларда томоша бинга шунчалар чуқур таъсир қилган маъруза спектаклининг маъруза-эстетик қиммати ҳозирда ҳам, бундан кейин ҳам жуда муҳимдир. Хотин-қизлар кечасига ким эди, қандай ҳаёт кечирарди, бутун ким бўлиб, қандай буюк ишларга қодир бўлиб етишди, — деган маънодаги саволларга ўз эмоционал жавоблари билан бу спектакль томошабинларни унут замонига қадрига еттишга ундайди, айрим кишилар онгида сақланиб кетган эскилик сарқитларига қарши курашда муҳим аҳамият касб этади.

Ана шу қатор ҳислатларига кўра умри боқий бўлган «Гулсара» пьесаси Муҳимини номидagi республика муноқиаси драма театрида яна саҳна юзиди кўриди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Академик, ёзувчи Қомил Яшин ва республикада хизмат қўратган санъат асоси Музаффар Мухамедов қаламига мансуб бўлган бу асарни театрнинг бош режиссери, Ўзбекистон ССРда хизмат қўратган артисти Бахтиёр Ихтиёров саҳналаштирди.

«Хужум» — хотин-қизлар озолини душманларига ҳужум, аёлларни паранжи — чинмадан, жаҳолатдан қутқариш учун, уларни маърифатга, социализм қурилишидаги жангворлар шиларга жалб этиш учун ҳужум оқимига амалга ошмай, жуда мураккаб шароитларда бўлганлиги, ҳаёт-мамот жангларига беришган кўп қўрбонлар ҳисобига қарор топганлиги сир эмас. «Гулсара» спектаклида шу ҳақиқат бутун мурак-

набликлари билан аниқланган. Шу вақтдан рақарати илк саҳнадаёқ кескин. Чунки рақаратлари ҳаракатда очини воқеаси — драматик конфликт асар руҳига мос равишда кескин қўйилди. Бунга қаҳрамонлардан Иброҳим ота мисолида кўрсатилган, бу шахс (Ўзбекистон ССР ҳалқ артисти Ҳамза Умаров) дўсти нодон, ўта жоҳил, ўта диндор. Жаҳолат, ҳушдор ботқоқига ботганидан туйфайди, унингча, «номаҳрамга кўринишдан аўрунхўй» эмиш... «Мана шундай гуноҳлар, дўзах асоабларини ўйландир» ҳушдор бўлиб кетди. Чунки кўеви қизнинг юзиди очма: гуноҳ қўймаслигини характери мантиқидан сезиб туради. Шунга кўра, драматик унинг қизи — Гулсарада ҳам кучли кечди. Гулсара (Азиза Каримова) отасига ачинаганидан очилмас қаламга ваъда берибди, аммо руҳи очилиш оқибатида. Бунга артистка сўзсиз ҳолатда санъаткорона ифода тайди. Оқибати (Ўзбекистон ССРда хизмат қўратган артисти Адиба Мирзаева), домла (артист Ф. Фаёзов) иллатларини рақарат белгиларига хос санъаткорона яқинда қўйиш билан таъиниш янада ортади. Шундан ивонси тасвирида Иброҳим ота қизи ва кўевида хушроқий таланиш дардада ёниб кўйиш билан конфликт янада кескинлашди, конфликтнинг қадимлари ҳосил қилинадиган изтироблари янада ўзгарибди. Чунки, рақарат белгиларига кўра ота қароридан қайтмайди, қизнинг қўеви хушроқий таланиш билан бақарадиганлардан эмас, қизи эса, табиатан курашчан эмас. Бу уч шаждаги бундай ҳушдорлар саҳнавий таланишда ниҳоятда ёрқин чиққан. Гулсара сўзиди диний таълимида қўрқатилган ота жаҳолатида дадил қарши бора олмайди. Ана,

у очилиш ҳақидаги натижадан таъаббатдан отаси ҳақида тоб беролмай, тақдирини ўйлаб, ўртангилти. Томонларда бурч ва ҳис қўраш ҳужум сўрипти: отада диндорлик бурчи, болада фарзандлик бурчи, отада оталик ҳисси, қизда очилиш ҳисси юзма-юз туқнашмоқда. Шунда отада бурч қўлиб чиқши, бурчи йўлида қизнинг «оқ» қилишга бориш билан Гулсарада иттиҳорлик, эскича маънодаги қобил фарзандлик бурчи тантан қиларкан, бу ҳолдан томошабин ҳаяжон аяқиди: наҳотки, онада жаҳолат шу таразда ҳокимиятга қолди, наҳотки, Гулсара очилмай ҳаётини боқибди? Томошабин Гулсара ва Қодиржонларнинг ҳислатларини амалда кўриб, уларни сезиб қўлиш вақтидан таъинларига бефарқ қарай олмайди.

Иброҳим ота жаҳолати, Гулсаранинг оқибатлари туйфайли низо берадиган оқибатли низо (отанинг қизини эрдан чиқариб олиш) конфликтнинг кульминация томон янада шиддатланиб қаршида ривожлана боришига туртки бўлади. Иудолари заҳматлари Гулсара ва Қодиржон драматик оқибатлари руҳан ҳасталаштиради. Бу орада дадаси уни Бадалмат бойга ўзрала бермоқчи бўлиши оқибатда изтироблар янада кучайди. Унинг онгида яна ўша ҳужум сўриди: 8 фарзандлик бурчин бақариб, севмаган кимсасига тегиши, ёни инсоний муҳаббатини деб эри билан ярашиши керак. Шу маънода курашда Гулсарада ҳис қўлиб чиқши рақарат ривожининг мантиқига мос. Гулсаранинг очилиши ва эри билан ярашиш фикрида қатъий турб олгани отаси билан зиддиятни кескинлаштиради. Қизи «қилим» сўзи билан ота жаҳли аниқлашди, устида

қўлиб қўйиш, аммо бунга оталик туйғуси йўл қўймапти. Бу ҳушдор бандаси аслида диний деб, қотилликка қарабдиганлардан. Қизини «нопоқ» бўлган қайтарши умиди барбод бўлиши билан унинг қотилликка юзланиши шу вақтдан таъинли. Қаҳрамонлар шу алғов-дағволлар ҳам артистлар ўйинида бундай мураккабликлари билан яққол гапланади. Шунда Иброҳим жаҳолати аяқиди. Ойлар ҳаётот эҳтиш рақаратлари драматизмга таъиниш аломатлари омухта қилади. Бу ҳоллар шароитларда, ҳаёт-мамот жаҳолатида ўтаганлигини эмоционал қўриқларини сифатли рақаратлари. Шу ҳолатдан Ойсарга — ойназор образига хос ҳушдорлар аниқ таъиниш оқиб беришганлигини алоҳида қайд қилиш лозим. (Ойсарга — Ўзбекистонда хизмат қўратган артисти Наима Ўлжаева). Шунингдек Қодиржон (М. Салимов), Асалхон (М. Томилова), Хадича (А. Мирзаева), Файзхон (М. Қўрбонов) персонажлари психологияси чуқур оқиб беришганлигини ҳам алоҳида таъиниш лозим бўлади.

Аммо Гулсара севикли эрининг шу жаҳолати нисбатан муносабатда пассив. Ваҳоланки, шароит, ҳаётнинг ривожининг шу ердиги ҳолати активлашди, изтироблар алаңасида ёниши та-

қозо қилади. Қодиржоннинг жаҳолати қарши қўтарган руҳий натижа таъиниш Гулсаранинг қўлиб чиқши психологияси кескинлашди. Чунки «Гулсара» спектакли саҳна устаси Шодид Маъзумова билан бирга кўриш. Ш. Маъзумова А. Островский номли театр ва расмий институтда саҳна санъатини ларс бериб, ҳозир шоғирлари ўйинини ифтихор билан аниқ чоғда, ҳаёт билан қўйишди. Дарвоқе, ролларда машҳур санъаткорларимиз Ҳалима Носирова (Гулсара), Тўғиқоҳим (Ойсар), Қарим (Зодиржон), Қодиржон (Мухамедов) (Иброҳим)лар маҳорати даражасида ўйнаш осон иш эмас. Персонажларнинг ҳар бири ўзига хос бир олам, чуқур психология ҳолатларига тўлиқ шажаралар. Ақтарлар бу мушқулликлар, уни енга олганлар, бунинг учун уларга ва устозларига бағли.

Спектакль музикаси жуда дидактик, ҳилма-хил руҳий кечималарни жуда ёрқин ифода қилади (музыка Т. Солиқов ва Р. Гилларларники). Бунда ариаллар баъзи «музикали спектакл»даги ўхшаш пучуни бир қонирот номерлари тарафда айтилмайди, балки ўта зарурати тарафда, фикрини, туйғунини муқимасиз ифода қилиш мумкин бўлмаган қолган ҳолатларига айтила, руҳий драмаларнинг аксе-салолини янграйди, томошанинг эмоционалнинг таъинишда муҳим роль ўйнайди.

«Гулсара»нинг янги саҳнавий талқини томошабинлар томонидан яхши қўлиб олинди. Баҳодир ҚУЛОМОВ.

Фазаз шайголарига МАҚСАДГА ЕТАР

Элга бош эгган кишининг боши осмонга етар. Ноинин дил дағдирига ҳалқи нур билан битар. Эй, азизим, тарик ким эр, нозу истиғнони кўй. Чунки бош эгган ҳилот доим фалакда сайр этар.

Ер чизиб бошан эғиб, қаттиқ ҳижолатдан дарак, Аён фаш ўлган киши эл ичра ер чизмай нетар.

Бўлмагил сув бетиди оққан ҳашак ёки кўпик, Чунки тўлқин одати бу хилни четга иригтар.

Дўст ўйи ахшию, аммо ахш ундай ўз ўйинг, Ўз ўйинг қадрига етгил, етмасанг қадринг кетар.

Бир кечар, икки кечар, уч марта кечмас эл сени, Қандай курси ўз ўйинг, кет дебон кўл силкитар.

Сабр ила ақл ирода бизга очди катта йўл, Барча ҳам мақсадга, Чустий, ушбу йўл билан етар.

ЙУҚОЛМАЙСАН

Элинг севса агар, дунёдан ўсанг ҳам йўқолмайсан, Севилмай қўни юмсанг, балки роҳатда ётолмайсан. Азиз дўстлар учун шайри музамо бўлмади ҳаргиз. Самиқий бўлмасанг фикрини тилисмонин очилмайсан. Қўлиб бўлмайди ҳатто сояни ким, соя асли бор. Қўтарма доманинг, ойини этат билан ёлмайсан. Ярашмас мийдасўзлик сента асло, эй, расоқойат, Сента сиймайдиган, гудаклар либосини киймайсан. Ширин сўхбатни жўлиб бирла нодондан умид этма, Қаламқардан шакар ҳаргиз, захардан бол ополмайсан. Уялмасдан ҳаммиса ҳар нечук хизматга бел бўлмай, Уялмай шиласанг дўстим, эл олдига уялмайсан. Агар сен қанчалик сермева, серхосил дархат бўлма, Қалдаси илдизинг тош устига, ҳаргиз усолмайсан. Ватан бир бот эрурким, бунда тошқондан асар йўқдир, Шу боғда ўсмасанг тарих боғида қолмайсан. Назароҳидинг, эй, дўстим, қўрғинга қолса пар Чустий, Уни эл қамбидан кзма, бўлук жойдан тополмайсан. ЧУСТИЙ.

ФАЛАБА СЦЕНАРИЙСИ

«ПАХТАКОР» «НЕФТЧИ» (БОКУ) — 3:0

«Пахтакор» илк марта бу масъудда жасорат кўрсатди. У барча шубҳаларни йўққа чиқариб, яхши ўйин кўрсатишга қодир эканлигини амалда исботлади. Бу алаба командага ҳаводек зарур эди.

Уйин бошлангичи билан майдондаги вазият Селек ўз касбдоши Алексеронинг ўй-мулоҳазаларини пухта билиб олганлигини кўрсатди. Чап қанот бўйлаб ҳаракат қилган меҳмонларнинг зарбдор қаврети тошкентликларнинг эътиборида бўлди.

Меҳмонларнинг ҳужумларини ўз вақтида бартараф этишга муваффақ бўлган тошкентликлар қўлимаганда ҳимоялашганда ҳужумга ўтиш устулга амал қилишди. Урашувнинг дастлабки минуталарида Постнов ва Якубик жуда яхши комбинация ишлатишди. Лекин Яку-

бик ҳужумини ниҳосига етказе олмайди. Орадан кўп ўтмасдан Постов — Кулхеский — Кабаев комбинациялари ниҳосига етмай қолди.

Қўтилмаганда уюштирилган шиддатли ҳужумлар меҳмонларни бироз шовириб қўйди. Бундан фойдаланган тошкентликлар ҳужумини янада кучайтирдилар. Олдинги маррада ҳаракат қилган Кабаев ва майдоннинг гоҳ у, гоҳ бу томонда ҳаракат қилган Якубик меҳмонларнинг ҳимоячиларига аниқ «азоб» беришди.

Шунга қарамадан, боқулик футболчилар ҳам ҳужум уюштиришдан эҳсон қилмадилар. Каспийнинг шиддатли тўлиқларига ўхшар эди. Урашувнинг саккинчи минутада Пономарев, узоқ масофадан туриб Аҳмедовга тўп етказиб

берди. У дарвозабон билан яқинма-яқин чика-ёганида ҳаволи вазияти бойметов бартараф этди.

Биринчи бўлиб ҳисобини тошкентликлар очиди. Бу воқеа урашувнинг 27-минутада бўлди. «Нефтичи» командаси ҳимоячиларининг қўпол ҳатосидан фойдаланган Кабаев жарима майдонининг олдига тўпни эгалаб олди. У дарҳол тўпни жарима майдонининг маркази томон қўлиб бораётган Петрушинга етказиб берди. Петрушин кучли зарб билан дарвозани нишонга олди — 1:0.

Бу муваффақиятдан кейин пахтакорлар бироз хотиржамликка берилишди. Ана шу дақиқаларда меҳмонларнинг ҳужумлари шиддатли тўс ола бошлади. Майдон эгалари қийин дақиқаларда маҳорат

— Биз «Пахтакор» майдонга қўтарини қийинлаштириб қўйиш билан эдик. — деди Алексеров. — Бунга ростоқил армиячилар билан бўлган урашув пайтида нишон ҳосил қилганимиз. Бу урашувни командамизнинг тренерларидан бири Шувалов томоша қилган эди. Унинг айтишига қараганда, тошкентликлар маҳорат қўлиш томон, қўлириб бораётганликлари маълум бўлганди. Лекин улар руҳий нишонқилини енга

— Биз «Пахтакор» майдонга қўтарини қийинлаштириб қўйиш билан эдик. — деди Алексеров. — Бунга ростоқил армиячилар билан бўлган урашув пайтида нишон ҳосил қилганимиз. Бу урашувни командамизнинг тренерларидан бири Шувалов томоша қилган эди. Унинг айтишига қараганда, тошкентликлар маҳорат қўлиш томон, қўлириб бораётганликлари маълум бўлганди. Лекин улар руҳий нишонқилини енга

СУРАТЛАРДА: ҳужум бошланмоқда; тўп қайтарилди.

ДИЙДОР

Анна ЗЕГЕРС, ҚИССАДАН БОБЛАР

— Айтишга сўз бераман. Энди ўзининг бос. Қайтараман, ўзининг қўлга ол.

Селия келиб тўхтаган автобусга ириб чиқиб олди. Автобус жойидан жилди. Селия яна кетига бир қайрилиб қаради. Унинг бахт ва дахшат, умид ва интиқили акс этган табассуми тун қатрида кўздан йўқолди.

Антонио ўзига ўзи бўлмақ ширин маънис тўғрисида бирон нарса деб гўллаб қўймадимми, деб савол берди. Йўқ, Селия унинг гап охиридан ҳайрон бўлиб сўриштирди. Альфонсо. Бошқа гап бўлгани йўқ.

Антонио уйга қайтганида хотини ундан: — Нима бало, Селия, нима кўриб қолдингми? Тўғрисики айтасан, — деб сўради.

— Йўқ. — Сен уни бошқа аёллардан гўзалроқ деб ўйлаётсанми? Антонио хотинининг бошини силаб, болаларининг қараоти енига борди, кейин яна унинг енига келди.

— Ҳа, назаримда, у бошқа аёллардан гўзалроқ. Фақат уни ахши кўриб қолдингми, деб ҳато қилмасан, ҳа, ҳато қилмасан. Гапимни тушунидингми?

Анна ортик ҳеч нарса демади. Жиддий тортиб, ҳаёлга қўлиб қолди. Охирига чикиб, нима биландир машғул бўлди. Кейин сонага қайтиб, тикиш-чатишга тутинди. Антонио Мендес испан ва инглиз тилларидаги газеталарни диққат билан ўқиб, баъзи-баъзида нима-нанимларни тағига чиқиб кўрарди.

Антонио қартада уруш линиясини белгилаб чиқди.

— Қизил Армия Белоруссия орқали кунма-кун олинган сурибли бормоқда, аммо наҳа-дистлар — мана бу ерда қаро — Днепр раёнида жимлай турибди. Витебск, Орша шаҳарлари ҳам қозир ҳаётли уларнинг қўлиради.

Антонионинг хотини қўлидаги тикетдан иш билан қартигич тепа-сига келиб етганда, у эри гапига қўлоқ солишини ахши қўришини биларди.

— Тўғиб, икки болани бегона юрда катта қилди, бунинг устига бо-шининг не-не кунлар-ди ўтказишининг ўзи бўл-маса керак, аёл кишига шундай шароитда ҳам хусусини саклаб қол-иш осон гап эмас, — деб таъкидлаб қўйди у юм-шқилик қилиб.

— Мен учун сен ҳам-миса ҳам гўзалсан, ҳаммадан ахши, ҳамма-дан севимлироқсан, — деди Антонио.

Анна индамади. Антонио яна қартага тили-иб, овозини қичқариб мулоҳаза юр-та бош-лади.

Марказ аъзолари, Мигель ҳаммага маълум бўлган воқеа тўғрисида гап-ра бошлаганда, гўё унинг ҳақиқатга айланишига ва унинг оқибати амон бўлиши мумкинлигига эътибори ишон ҳосил қилганда, унинг гап-ларини диққат билан тингашмоқда эди. Иккинидан олди-

— Биз «Пахтакор» майдонга қўтарини қийинлаштириб қўйиш билан эдик. — деди Алексеров. — Бунга ростоқил армиячилар билан бўлган урашув пайтида нишон ҳосил қилганимиз. Бу урашувни командамизнинг тренерларидан бири Шувалов томоша қилган эди. Унинг айтишига қараганда, тошкентликлар маҳорат қўлиш томон, қўлириб бораётганликлари маълум бўлганди. Лекин улар руҳий нишонқилини енга

қа қараб қайтиб кета-ди.

Паспорти, афтидан, маълум одамнинг номи-га беришган бўлса ке-рак, у одамнинг де-ша маъноси бордир. Де-мак, у бу ерда ўша паспортида қайд этил-ган кимса ва касб бў-йича яшамаси даркор. Веракурсадаги ишончи одам уни дарҳол бел-гиланган жойга йўлла-моғи лозим.

Барча испан мухожир-лар, қайси группиро-вага мансубликлари-дан қайси назар, тугулла-рини тугиб, қўлга қар-тадилар. Улар ўз юр-тларига қайтишдан умид-вор эдилар. Энди сафа-ринингнинг қаршига оз-қолди, деб ўйлардилар улар. Фарб мамлакатла-ри Советлар Билани иттифоққа киришибди-лар ва Берлин — Рим — Токио уқлигини бир-галашиб грибонидан ол-таган эканми, демек Франкнинг ҳам кунла-ри тугай деб қолди-ди. Демакки, уларнинг му-ҳожирликда яшайдиган кунлари ҳам саноглик-ка қолди-ди.

— Альфонсо келса бўлади, — деди Хосе. — Бироқ биз Испанияга кимни жўнатсак экан!

Мигель ўзининг нут-қиди тез кунларда Жа-наубий Франция қўли-лини испан қўли-лини билан бирлаш-ди, деган қатъий ишон-чи биландир.

— Сен Франкнинг умри тугаб бораётган-ни сезишга ишонсан-ми? — деб сўради Хо-се.

— Бу билан нима де-моқсанми? Франко ма-жор ва элпим, аммо у-нинг нодон эмас.

Ингиллишда прови-нциядагилар билан ало-қани мустаҳкамлаб, бир-лаштиришга қодир ўр-тоқлардан жипс груп-па туса оладиган бир ўр-тоқ тизорак Испанияга жўнатиш тўғрисида қа-рор қабул қилинган. Бу ишнинг охири эса Ши-молий Испанияда қўз-ғол билан ақунланган.

— Айтайлик, ҳаммаси биз мўлжаллагандек бўлади, дейлик. Ҳўш, у ер-га кимни жўнатишимиз? — деб сўради Хосе.

— Ушбу сўзга кириб қол-ган ўта совуққонлик би-лан.

Уларнинг ҳар бири ҳам бу вазифани ўташ учун жўнашга тайёр эди. Аммо бу мўлжал-лаётган ишларини аниқ амалга ошира биладиган ягона одам ким? Яна тортиш, ўйга толмаш-га бошланди. Нҳоят Мигель шундай фикр билдирди:

— Бу ишга энг лойиқ одам — Альфонсо. Ва-рела бўлади. Унинг оқ-ли келатган маълу-мотини эшитиб, ҳамма-сини тош-торозига со-либ қўриш керак-да, я-на инструкторларимиз би-лан тезда кетига қай-тар-иб юбориш керак.

Сукот ризоллик ало-ма-ти, деганлардек, Ми-гель ҳақ эди. Варела жуда ахши биландиган мамлакатдан кел-япти, у ер-га уни юборил-ди-ган қилиб, жуда тўри қарор қилинган. Аль-фонсо бу ерда битта-примитивнинг кўзига асло қўриномаслиги лозим, ах-волни рақабларга ет-казеда, керакли га-пларни келишиб ола-ди ва шу билан яна Испания-

қа қараб қайтиб кета-ди.

Паспорти, афтидан, маълум одамнинг номи-га беришган бўлса ке-рак, у одамнинг де-ша маъноси бордир. Де-мак, у бу ерда ўша паспортида қайд этил-ган кимса ва касб бў-йича яшамаси даркор. Веракурсадаги ишончи одам уни дарҳол бел-гиланган жойга йўлла-моғи лозим.

Барча испан мухожир-лар, қайси группиро-вага мансубликлари-дан қайси назар, тугулла-рини тугиб, қўлга қар-тадилар. Улар ўз юр-тларига қайтишдан умид-вор эдилар. Энди сафа-ринингнинг қаршига оз-қолди, деб ўйлардилар улар. Фарб мамлакатла-ри Советлар Билани иттифоққа киришибди-лар ва Берлин — Рим — Токио уқлигини бир-галашиб грибонидан ол-таган эканми, демек Франкнинг ҳам кунла-ри тугай деб қолди-ди. Демакки, уларнинг му-ҳожирликда яшайдиган кунлари ҳам саноглик-ка қолди-ди.

— Альфонсо келса бўлади, — деди Хосе. — Бироқ биз Испанияга кимни жўнатсак экан!

Мигель ўзининг нут-қиди тез кунларда Жа-наубий Франция қўли-лини испан қўли-лини билан бирлаш-ди, деган қатъий ишон-чи биландир.

— Сен Франкнинг умри тугаб бораётган-ни сезишга ишонсан-ми? — деб сўради Хо-се.

— Бу билан нима де-моқсанми? Франко ма-жор ва элпим, аммо у-нинг нодон эмас.

Ингиллишда прови-нциядагилар билан ало-қани мустаҳкамлаб, бир-лаштиришга қодир ўр-тоқлардан жипс груп-па туса оладиган бир ўр-тоқ тизорак Испанияга жўнатиш тўғрисида қа-рор қабул қилинган. Бу ишнинг охири эса Ши-молий Испанияда қўз-ғол билан ақунланган.

— Айтайлик, ҳаммаси биз мўлжаллагандек бўлади, дейлик. Ҳўш, у ер-га кимни жўнатишимиз? — деб сўради Хосе.

— Ушбу сўзга кириб қол-ган ўта совуққонлик би-лан.

Уларнинг ҳар бири ҳам бу вазифани ўташ учун жўнашга тайёр эди. Аммо бу мўлжал-лаётган ишларини аниқ амалга ошира биладиган ягона одам ким? Яна тортиш, ўйга толмаш-га бошланди. Нҳоят Мигель шундай фикр билдирди:

— Бу ишга энг лойиқ одам — Альфонсо. Ва-рела бўлади. Унинг оқ-ли келатган маълу-мотини эшитиб, ҳамма-сини тош-торозига со-либ қўриш керак-да, я-на инструкторларимиз би-лан тезда кетига қай-тар-иб юбориш керак.

Сукот ризоллик ало-ма-ти, деганлардек, Ми-гель ҳақ эди. Варела жуда ахши биландиган мамлакатдан кел-япти, у ер-га уни юборил-ди-ган қилиб, жуда тўри қарор қилинган. Аль-фонсо бу ерда битта-примитивнинг кўзига асло қўриномаслиги лозим, ах-волни рақабларга ет-казеда, керакли га-пларни келишиб ола-ди ва шу билан яна Испания-

қа қараб қайтиб кета-ди.

Паспорти, афтидан, маълум одамнинг номи-га беришган бўлса ке-рак, у одамнинг де-ша маъноси бордир. Де-мак, у бу ерда ўша паспортида қайд этил-ган кимса ва касб бў-йича яшамаси даркор. Веракурсадаги ишончи одам уни дарҳол бел-гиланган жойга йўлла-моғи лозим.

Барча испан мухожир-лар, қайси группиро-вага мансубликлари-дан қайси назар, тугулла-рини тугиб, қўлга қар-тадилар. Улар ўз юр-тларига қайтишдан умид-вор эдилар. Энди сафа-ринингнинг қаршига оз-қолди, деб ўйлардилар улар. Фарб мамлакатла-ри Советлар Билани иттифоққа киришибди-лар ва Берлин — Рим — Токио уқлигини бир-галашиб грибонидан ол-таган эканми, демек Франкнинг ҳам кунла-ри тугай деб қолди-ди. Демакки, уларнинг му-ҳожирликда яшайдиган кунлари ҳам саноглик-ка қолди-ди.

— Альфонсо келса бўлади, — деди Хосе. — Бироқ биз Испанияга кимни жўнатсак экан!

Мигель ўзининг нут-қиди тез кунларда Жа-наубий Франция қўли-лини испан қўли-лини билан бирлаш-ди, деган қатъий ишон-чи биландир.

— Сен Франкнинг умри тугаб бораётган-ни сезишга ишонсан-ми? — деб сўради Хо-се.

— Бу билан нима де-моқсанми? Франко ма-жор ва элпим, аммо у-нинг нодон эмас.

Ингиллишда прови-нциядагилар билан ало-қани мустаҳкамлаб, бир-лаштиришга қодир ўр-тоқлардан жипс груп-па туса оладиган бир ўр-тоқ тизорак Испанияга жўнатиш тўғрисида қа-рор қабул қилинган. Бу ишнинг охири эса Ши-молий Испанияда қўз-ғол билан ақунланган.

— Айтайлик, ҳаммаси биз мўлжаллагандек бўлади, дейлик. Ҳўш, у ер-га кимни жўнатишимиз? — деб сўра

